

Mõningaid metallühendite ja mineraalide triviaalnimetusi.

Lubjakivi, kriit, paekivi, marmor – CaCO_3

Kustutamata lubi CaO

Pesusooda Na_2CO_3

Kips $\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$

Keedusool NaCl

Boksiit, korund, safiir, rubiin Al_2O_3

Teemant ja grafiit C

Väetistena kasutatakse näiteks nitraate, fosfaate (KNO_3 , NaNO_3 , NH_4NO_3)

Fosforiit $\text{Ca}_3(\text{PO}_4)_2$

Dolomiit $\text{CaCO}_3 \cdot \text{MgCO}_3$

Kustutatud lubi $\text{Ca}(\text{OH})_2$

Söögisooda NaHCO_3

Vaskvitriol $\text{CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$

Seebikivi NaOH

Magnetiit Fe_3O_4

Süsihappegaas CO_2

Orgaanilisi ühendeid.

- Maagaas CH_4
- Äädikhape ehk etaanhape CH_3COOH
- Piiritus ehk etanool $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH}$
- Polüetüleen $(-\text{CH}_2-\text{CH}_2-)_n$
- Atseton ehk propaon CH_3COCH_3
- Aniliin ehk aminobenseen $\text{C}_6\text{H}_5\text{NH}_2$

Ülesanne 1. Koosta reaktsioonivõrrandid:

1. vee mööduva kareduse kõrvaldamine
2. raua tootmine
3. ammoniaagi katalüütiline oksüdatsioon
4. lubja kustutamine
5. lubjakivi lagundamine/põletamine
6. katlakivi kõrvaldamine
7. happesademete teke
8. seebi keetmine
9. vääveldioksiidi oksüdeerumine

Spikker $\text{SO}_2 + \text{H}_2\text{O} = \text{H}_2\text{SO}_4$ $\text{CaCO}_3 = \text{CaO} + \text{CO}_2$ $\text{Fe}_2\text{O}_3 + 3\text{CO} = 2\text{Fe} + 3\text{CO}_2$

$\text{CaCO}_3 + 2\text{CH}_3\text{COOH} = (\text{CH}_3\text{COO})_2\text{Ca} + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2$ $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2 = \text{CaCO}_3 + \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O}$

$\text{CaO} + \text{H}_2\text{O} = \text{Ca}(\text{OH})_2$ $4\text{NH}_3 + 5\text{O}_2 = 4\text{NO} + 6\text{H}_2\text{O}$

$\text{NaOH} + \text{C}_{17}\text{H}_{35}\text{COOH} = \text{C}_{17}\text{H}_{35}\text{COONa} + \text{H}_2\text{O}$

Ülesanne 2. (RE 2000) Leidke järgmistele ainetele sobiv kasutusala. (Kirjutage aine valemi järele kastikesse sobiva kasutusala järjekorranumber).

a) CH_3COOH	☐	1) pakkematerjal
b) KNO_3	☐	2) pesuvahend
c) NaHCO_3	☐	3) väetis
d) $\text{C}_{17}\text{H}_{35}\text{COONa}$	☐	4) säilitusaine
e) CaCO_3	☐	5) värvipigment
f) $(-\text{CH}_2-\text{CH}_2-)_n$	☐	6) ehitusmaterjal
		7) taimekaitsevahend
		8) kergitusaine küpsetamisel
		9) kütus